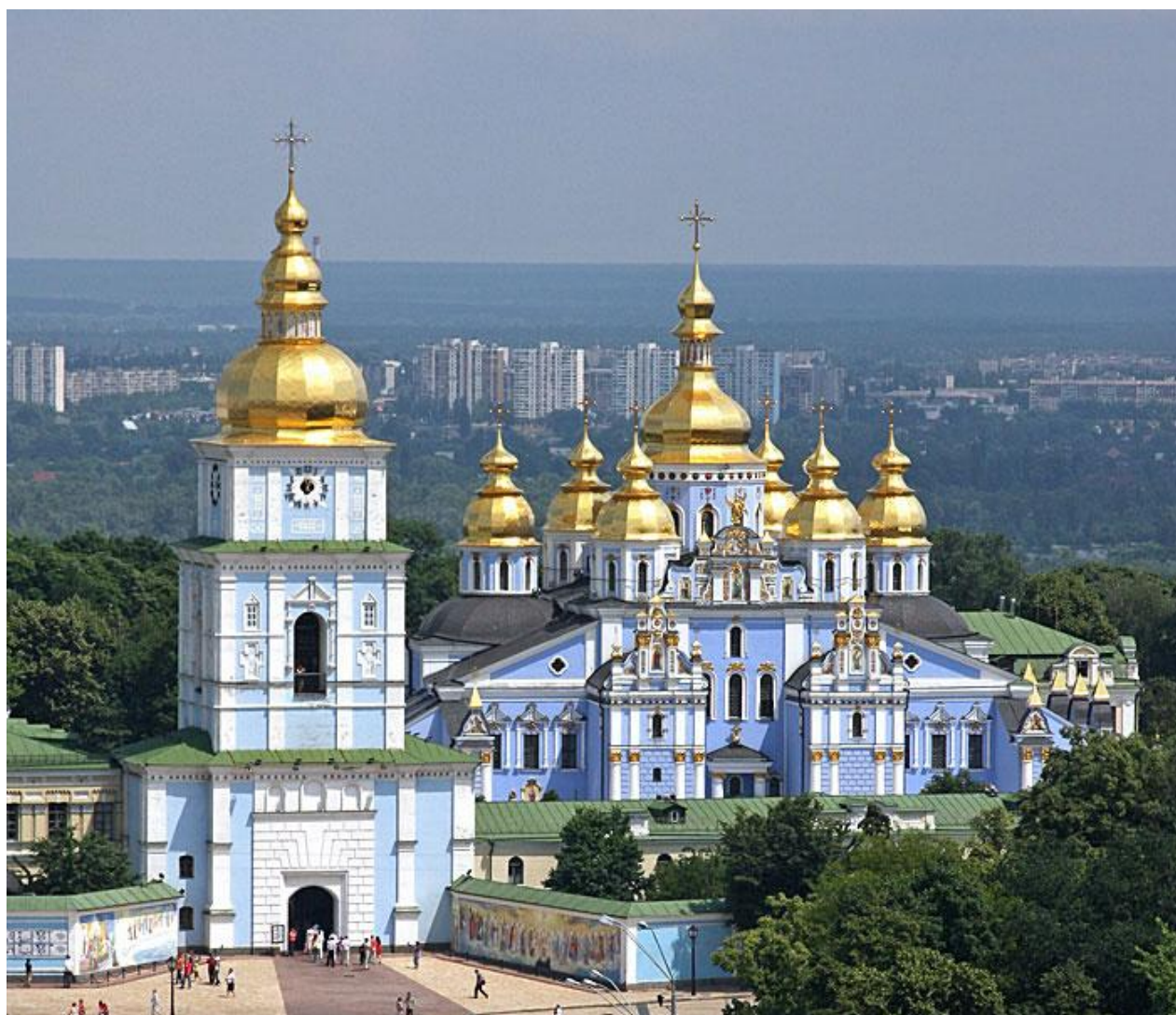

Бібліотечна довідка

ДЕНЬ ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ

ЗМІСТ

	Стор.
1. Історія дня.....	2
2. Історико-культурні пам'ятки України.....	3
3. Сім природних чудес України.....	7
4. Визначні пам'ятки Києва.....	10
5. Ключові слова.....	12

1. Історія дня

У 1983 році, за пропозицією Асамблеї Міжнародної ради з питань охорони пам'яток та визначних місць (ICOMOS), створеній при ЮНЕСКО, Центр культурної спадщини ЮНЕСКО оголосив 18 квітня Міжнародним днем пам'яток та визначних місць (International Day of Monuments and Sites). Завдання цього свята – ще раз нагадати суспільству про необхідність збереження культурної спадщини, створеної зусиллями багатьох народів за всю історію людства.

У розвинених країнах світу до історії та, відповідно, історико-архітектурних пам'яток ставлення дбайливе, там зберігають навіть історичні ландшафти й місцеві пейзажі. Наприклад, у Франції проводять відбудовні роботи ландшафтів пам'ятних місць навіть після археологічних розкопок, а на півночі Англії у практично недоторканому вигляді збережений Адріанів вал, що простягнувся на 117 кілометрів, побудований ще при римському імператорі Адріані для охорони північних рубежів Імперії.

Звичайно в цей день згадують про те, що кожна країна – це своя багатуша історія та культура. Кожна епоха залишає нам у спадщину якусь пам'ятку, що зберігає в собі згадку про певну визначну подію, що, можливо, докорінно змінила життя держави, про певну визначну постать, що так чи інакше вплинула на становлення й розвиток країни. Світ несказанно багатий на культурні пам'ятники та різні історичні визначні пам'ятки, але чи буде у наших нащадків можливість помилуватися ними, доторкнутися до минулого, цілком залежить від нас.

Зрозуміло, їх збереження вимагає певних матеріальних витрат, тому в бюджеті кожної держави повинна бути запланована й частка коштів, що направлялася б на відбудову, догляд за ними, але головне — це усвідомлення кожним громадянином цінності таких пам'яток і відповідна поведінка.

Режим особливої охорони пам'ятників передбачає заборону будь-якої господарської й іншої діяльності, що може порушити цілісність об'єкта, реставрацію історичних будівель, архітектурних (палацових і паркових) ансамблів, церков, монастирів тощо. Адже за ними можна простежити історію міста, довідатися, як воно будувалося й розросталося, як змінювався його вигляд з часом.

В Україні цей день має назву «**День пам'яток історії та культури**» і встановлений відповідно до Указу Президента України від 23 серпня 1999 року № 1062/99, його відзначають щорічно 18 квітня.

Збереження і примноження культурних цінностей належить до пріоритетних напрямів політики держави у сфері культури. Відповідно до ратифікованих Верховною Радою України міжнародних конвенцій охорона культурної спадщини є міжнародно-правовим зобов'язанням нашої держави перед світовою спільнотою.

Звичайно в цей день згадують про те, що кожна країна – це своя історія та культура. Кожна епоха залишає нам у спадщину пам'ятку архітектури чи історії, що зберігає в собі згадку про певну визначну подію, що, можливо, докорінно змінила життя держави, про певну визначну постать, що так чи інакше вплинула на становлення й розвиток країни. Світ несказанно багатий на культурні пам'ятники та різні історично визначні пам'ятки. Адже за ними можна простежити історію міста, довідатися, як воно будувалося й розросталося, як змінювався його вигляд з часом.

Українська історико-культурна спадщина величезна, і формувалась вона протягом багатьох століть дякуючи різним народам. На території України збереглися сліди декількох культурно-історичних епох.

З часів первіснообщинного ладу дійшли унікальні залишки житла із кісток, петрогліфи (наскельні зображення) Кам'яної Могили, стародавні кам'яні скульптури; з культури скіфів і сарматів – багаточисельні кургани і городища. На півострові Крим залишилися руїни грецьких поселень. Давньоруська культура знайшла своє відображення в видатних архітектурних пам'ятниках Києва і Чернігова. Та хіба можна перерахувати все!

День 18 квітня став професійним святом для тих, чия робота пов'язана зі збереженням культурної спадщини. До цього дня приурочуються численні пам'ятко-охоронні заходи, низка музеїв працює безкоштовно, відчиняються двері історичних споруд і архітектурних комплексів.

Міжнародний день пам'яток та визначних місць широко відзначається у багатьох країнах, що входять до ЮНЕСКО.

Світ несказанно багатий на культурні пам'ятники та різні історичні визначні пам'ятки, але чи буде у наших нащадків можливість помилуватися ними, доторкнутися до минулого, цілком залежить від нас.

Джерело:

http://drpsklibr.at.ua/news/mizhnarodnij_den_pam_jatok_ta_viznachnikh_misc_den_pam_jatok_istoriji_ta_kulturi/2012-04-17-367

2. Історико-культурні пам'ятки України

Національний історико-архітектурний заповідник «Кам'янець»

Кам'янець-Подільський — одне з найдавніших міст України . Завдяки унікальному поєднанню історико-архітектурної, містобудівної спадщини, ландшафту каньйону річки Смотрич, «Старе місто (Кам'янець-Подільський)» оголошено державним історико-архітектурним заповідником. Кількість пам'яток архітектури XI-XIX століть налічує близько 200 будівель та споруд. Потужні оборонні укріплення «Старого міста», фортеця та фортечний міст, поєднання культових споруд різних релігій залишають неповторне враження.

Враховуючи багату історико-архітектурну спадщину «Старого міста», національною комісією України у справах ЮНЕСКО в травні 1994 року було рекомендовано включити його кандидатом до реєстру світової культурної спадщини. Найбільша цінність — практично повністю збережений історичний центр без вкраплень архітектури XX століття. Головна міська пам'ятка — старовинна фортеця, перші споруди якої відносяться до XI-XII століть, а основні укріплення, — до XVI-XVII століть.

Оборонні укріплення в Кам'янці-Подільському вважаються прекрасним зразком кращих фортифікацій Східної Європи.

Києво-Печерська Лавра

Києво-Печерська лавра — православний монастир, заснований у 1051 році монахами Антонієм і Феодосієм у печерах біля літньої княжої резиденції Брестово поблизу Києва... Києво-Печерська лавра — православний монастир, заснований у 1051 році монахами Антонієм і Феодосієм у печерах біля літньої княжої резиденції Брестово поблизу Києва. В одинадцятому столітті монастир став центром розповсюдження і затвердження християнства в Київській Русі. У дванадцятому столітті монастир отримав статус «лаври» – головного великого монастиря. У вісімнадцятому столітті Києво-Печерська лавра стала найбільшим церковним феодалом на Україні. Їй належали три міста, сім містечок, біля двохсот сіл і хуторів, більше 70 тисяч кріпаків, дві паперові фабрики, одинадцять цеглових і шість скляних заводів, більше 160 винокурень і вітряків, біля 200 шинків, два кінних заводи.

Києво-Печерській лаврі було підпорядковано багато дрібних монастирів і так названі пустелі. Свого часу Києво-Печерська лавра зіграла важливу роль у розвитку давньоруської культури, була центром літописання. Тут перекладалися на церковно-слов'янську мову і переписувалися твори іноземних авторів. У лаврі працювали відомі літописці Нестор, Нікон,

Сільвестр. У музеях і фондах, розташованих на території Києво-Печерської лаври, можна побачити рукописи стародрукованих книг, колекцію тканин і вишивок. Особливий інтерес викликає колекція з дорогоцінних металів, стародавні гравюри і твори сучасних художників.

Національний дендрологічний парк «Софіївка»

Уманський парк "Софіївка" є шедевром і зразком світового садово-паркового мистецтва кінця XVIII – початку XIX сторіч. Парк розкинувся на площі 154,7 гектарів на узбіччі старовинного міста Умань Черкаської області... Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України (м. Умань Черкаської обл.) є одним з найвидатніших творів світового садово-паркового мистецтва кінця XVIII — першої половини XIX ст.

Сучасна «Софіївка» поєднує в собі функції в першу чергу «Історичного саду», згідно з Флорентійською хартією, науково-дослідного інституту Національної академії наук України, центру інтродукції, мобілізації та акліматизації рослинного різноманіття Правобережного лісостепу України, навчально-виховної бази, туристичної установи, музею садово-паркового мистецтва. Парк розкинувся на площі 154,7 гектарів на узбіччі старовинного міста Умань Черкаської області.

Заснований парк у 1796 році багатим польським магнатом Станіславом Потоцьким на честь своєї дружини красуні-гречанки Софії, і був подарований їй в день її янгола у травні 1802 року. Ідея створення парку в романтичному стилі з використанням римської і грецької міфології належала самій Софії. Дивовижні пейзажі, екзотичні рослини, античні скульптури, водойми, каскади, фонтани, камінні гроти — все це можна побачити, відвідавши парк. Цей шедевр вражає відвідувачів своєю красою вже протягом 200 років. Туристичний сезон в Умані триває весь рік.

Потік відвідувачів не зменшується ні влітку, ні взимку. Старовинними алеями парку бродили Олександр Пушкін і Тарас Шевченко, Іван Котляревський і Сергій Волконський, Павло Пестель і Михайло Бестужев-Рюмін, Володимир Сосюра и Максим Рильський. Сотні наших славних земляків далекого і близького минулого відвідували цей парк.

Багато легенд складено і про саму Умань, одне із старовинних міст України. Місто героїчної та багатостраждальної долі. Ним володіла польська шляхта, його палили й розгромлювали вщент татари і турки, але він знову й знову піднімався з попелу. В Умані до сих пір знаходять залишки підземельних ходів, які служили місцевим мешканцям сховищами і своєрідними укріпленнями.

Софія Київська

Софійський собор — всесвітньо відома пам'ятка архітектури і монументального живопису XI століття. Заснування собору згадується в літописах як під 1017 р., так і під 1037 р... Дивне відчуття охоплює кожного, хто переступає поріг славетної Софії Київської. Десь поза стінами залишається гомінливе сьогодні, віки розступаються, і постає далеке минуле... Будівничим Св. Софії літописці називають великого київського князя Ярослава Мудрого. Джерела свідчать, що в цій справі Ярослав завершив починання свого батька Володимира — хрестителя Русі. Присвячений Премудрості Божій, собор, за задумом творців, мав утверджувати на Русі християнство. Упродовж сторіч Софія Київська була головною святинею Русі-України — "митрополією руською".

Собор, як головний храм держави, відіграв роль духовного, політичного та культурного центру. Під склепінням Св. Софії відбувалися урочисті "посадження" на великокняжий престол, церковні собори, прийоми послів, затвердження політичних угод. При соборі велось літописання і були створені перші відомі на Русі бібліотека та школа. На честь заснування Ярославом 1037 р. софійської бібліотеки перед входом до собору в 1969 р. було встановлено пам'ятний знак (скульптор І.Кавалерідзе).

Софія — свідок й безпосередній учасник життя Києва протягом багатьох сторіч. Вона пережила навалу орд степових кочовиків у грізному 1240 році, періоди занепаду й відродження міста у XIV–XVI століттях, бачила національно-визвольну боротьбу українського народу під керівництвом Богдана Хмельницького проти польсько-литовських феодалів у XVII столітті. Великих збитків було завдано музею під час Великої Вітчизняної війни. Хоч сам Софійський собор не зазнав руйнування, однак були пограбовані архіви музею, вивезені цінні фрески XII століття з Михайлівського Золотоверхого монастиря, що зберігалися у храмі. Лише після війни їх повернули музею в пошкодженому вигляді.

Національний заповідник — острів «Хортиця»

Острів Хортиця — найбільший острів на Дніпрі, розташований у районі міста Запоріжжя нижче Дніпрогесу, унікальний природний та історичний комплекс. Витягнут з північного заходу на південний схід, довжина 12,5 км, ширина в середньому 2,5 км. Тут відбулося безліч історичних подій, Хортиця має величезне історико-культурне значення.

Острів до останнього часу зберігав ліси в прибережних балках, а в післявоєнні часи був заліснений лісовим господарством в північній частині, де ґрунти є піщаними. В південній частині зберігається степ з багатьма реліктовими видами рослин, які збереглися тільки на острові, але в давнину зростали на всій території півдня України. На крайньому півдні острова існують плавні.

Джерело: <https://sites.google.com/site/7cudesukraienicom/7-cudes-ukraieni/istoriko-kulturni-pam-atki-ukraieni>

3. Сім природних чудес України

1. Біосферний заповідник **Асканія-Нова** (у Херсонській області), на території якого окрім унікальних, єдиних незайманих рукою людини в усій Європі природних степових ландшафтів, зібрані тварини з багатьох куточків світу.

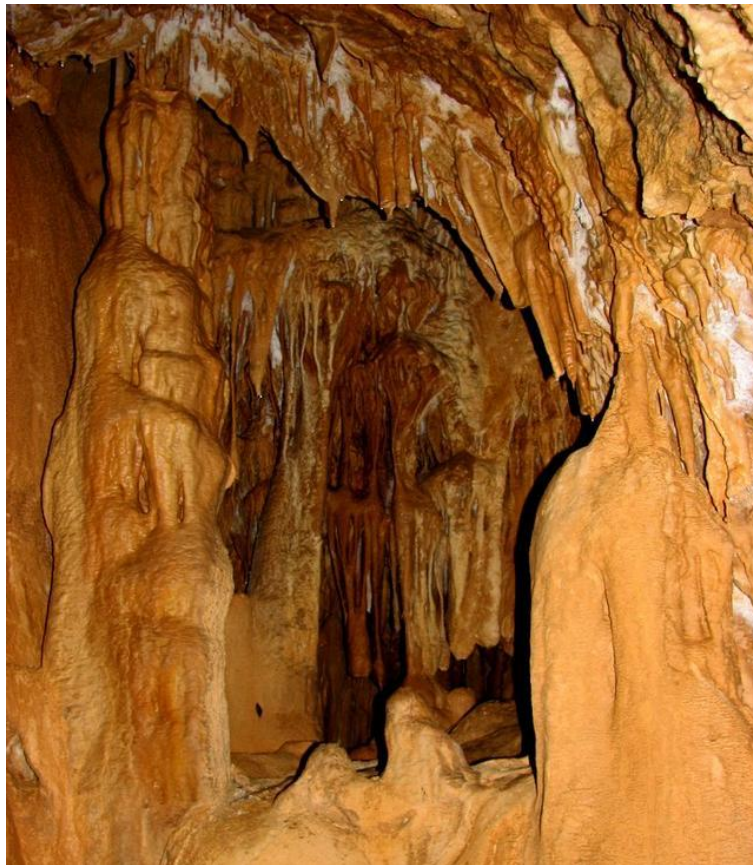
2. Національний парк **Подільські Товтри** (у Хмельницькій області), на території якого знаходяться невластиві рівнинному ландшафту древні залишки рифових утворень.

3. Візитна картка Українських Карпат — **озеро Синевир** (у Карпатах).

4. Символ Криму — **Мармурова печера**, яка входить в п'ятірку прекрасно обладнаних печер планети і є однією з найбільш відвідуваних печер Європи.

5. Регіонально-ландшафтний парк **Гранітно-степове Побужжя** (у Миколаївській області) — одна з найкращих природних «перлин» України.

6. Найглибше озеро природного походження в Україні – **Світязь** (Волинська область).

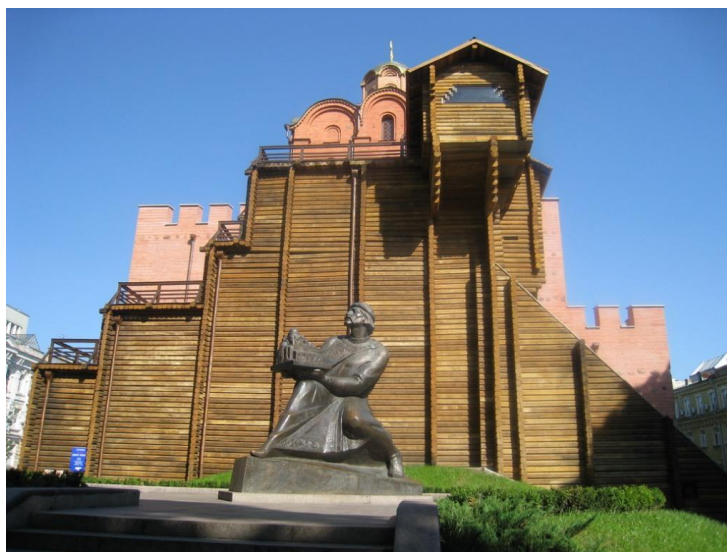
7. **Дністровський каньйон** (у Вінницькій, Івано-Франківській, Хмельницькій, Тернопільській областях).

Джерело: <http://ua-travelling.com/ua/article/seven-wonders>

4. Визначні пам'ятки Києва

Золоті Ворота

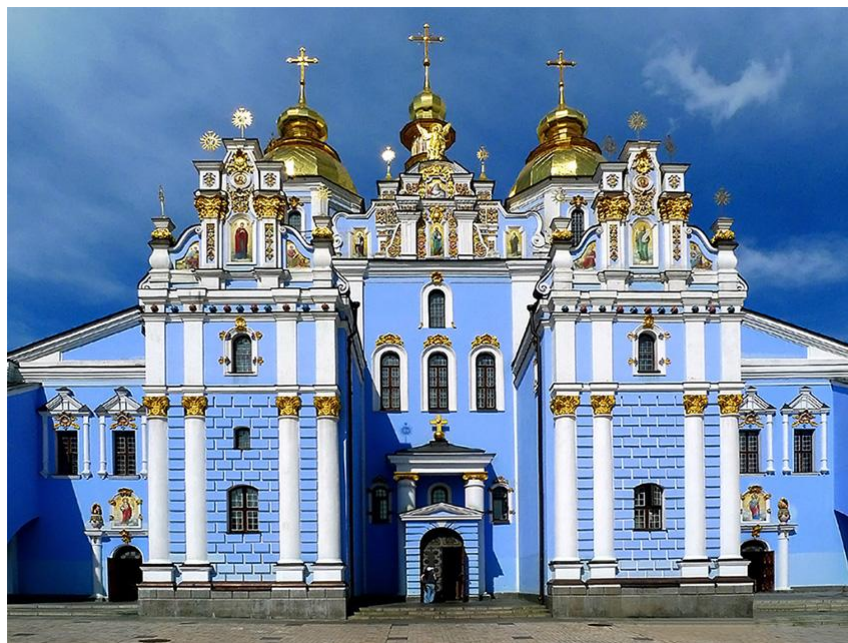
Золоті ворота — головні ворота старовинного Києва. Свою назву отримали від схожості з константинопольськими Золотими воротами. Золоті ворота в Києві одна з небагатьох споруд Київської Русі, що дійшли до наших днів. Включені до Списку Всесвітньої Спадщини ЮНЕСКО. Золоті Ворота були побудовані в 1037 році при правлінні великого князя київського Ярослава Мудрого. Київ тих днів оточували високі земляні вали з глибокими ровами із зовнішньої сторони. Золоті Ворота були частиною цього оборонного спорудження та служили парадним в'їздом до міста — це була широка арка з бойовим майданчиком над нею в центрі якої була споруджена білокам'яна церква. Цей дивовижний витвір давньоруських зодчих викликав захоплення сучасників і наводив жах на ворогів своєю неприступністю. Крім оборонних цілей Золоті ворота мали також і тріумфальний характер — тут зустрічали іноземних послів і іменитих гостей, проводжали воїнів на захист Батьківщини, під склепінням воріт проходили князівські дружини, які поверталися з походів.

Андріївська Церква

Перлина бароко — Андріївська церква закладена 1744 р. у зв'язку з приїздом Єлизавети I до Києва. Побудована в 1749–54 рр. за проектом В.В. Растреллі на Андріївській горі, на початку Андріївського узвозу (назва від Андрія Первозваного). Це єдина в Україні збережена робота архітектора. Будівництвом керував архітектор І. Мічурін. Однокупольний п'ятиглавий храм має форму хреста, в кутах якого розміщені декоративні вежі на масивних стовпах, які грають роль своєрідних контрфорсів. Зовні контрфорси прикрашені пілястрами і укриті трьома парами колон з капітелями коринфського ордену. До Андріївської церкви з боку вулиці ведуть круті чавунні сходи. Вся маса церкви спирається на двоповерховий будинок-стилобат з вісьма кімнатами на кожному поверсі, стіни якого являють собою фундамент церкви. Навколо церкви — балюстрада, з якої відкривається мальовнича панорама Подолу і Дніпра. Внутрішнє оформлення Андріївської церкви, розроблене В.В. Растреллі, більш близьке до стилю рококо.

Михайлівський Золотоверхий монастир

Михайлівський Золотоверхий монастир — один з найдавніших монастирів у Києві. Включає зруйнований в 1930-ті роки і заново побудований в середині 1990-х років соборний храм на честь Архангела Михаїла в стилі українського бароко, а також трапезну з церквою Іоанна Богослова (1713) і дзвіницю (1716–1719 роки). Передбачається, що Михайлівський собор був першим храмом з позолоченим верхом, звідки на Русі пішла ця своєрідна традиція. Також Михайлівський собор був останнім храмом в Київській Русі, у внутрішньому оздобленні якого застосовувалися мозаїки.

Переказ приписує заснування монастиря першому київському митрополиту Михаїлу. Перший храм на честь Архангела Михаїла був замовлений в 1108 році князем Святополком Ізяславовичем на місці Дмитрівського монастиря, побудованого імовірно його батьком — Ізяславом I (у хрещенні Димитрієм). Зведений у 1108–1113 роках Михайлівський собор мав особливе значення для киян, бо був присвячений архангелу Михаїлу — небесному покровителю Києва. У XII столітті монастир був місцем поховання князів.

Музей народної архітектури і побуту Пирогово

На південній околиці Києва, поблизу селища Пирогів, де з високих пагорбів відкриваються мальовничі види і приємною прохолодою приваблюють синьоокі ставки, серед дібров і гаїв, розташований Музей народної архітектури та побуту України. Музей (загальна площа — близько 150 га) заснований в 1969 р. Поселення на його території відомі з глибокої давнини (знайдені предмети пори бронзи). Пирогово вперше згадано в 1627 р. як володіння Києво-Печерської лаври. У 1720 р. фігурує як с. Пірожов. З 1957 р. — у межах Києва. Музей національної архітектури та побуту — це можливість пройтися по всім найцікавішим куточкам України за один екскурсійний день, побачити буквально з середини життя українського народу в 17-20 століттях, познайомитися із предметами побуту звичайного будинку українця. Музей являє собою орен айг експозицію етнографічних районів країни, тобто вся територія музею розташувалася не в павільйонах і інших будівлях, а під відкритим небом, що робить музей дуже привабливим для туристів з усіх куточків світу. Ще однією відмінною особливістю музею Пирогово, яка, мабуть, виділяє його з величезної маси подібних світових музеїв, — це різні театралізовані вистави, гуляння під час народних свят. На території Пирогово часто можна зустріти людей і працівників у національних костюмах, зайнятих різним ремеслом того часу — ткаць, ліпників посуду із глини й інших. Прогулянки під українську народну музику взагалі стають чимось особливим, дарують незабутні відчуття. Під час українських народних свят на території музею проходять спеціальні театралізовані вистави: танці й танці навколо багаття, спів.

Джерело: <http://www.pe.com.ua/ua/visit/sights/>

5. Ключові слова

пам'ятки історії, пам'ятки культури